

PYHÄN VUOREN RAUHASTA ATEENAN “ERÄMAAHAN”: ISÄ PORFYRIOKSEN ELÄMÄ

TM Heikki Alex Saulamo

Varhaisvuodet ennen Athosta

Isä Porfyrios syntyi 7. helmikuuta 1906 pyhän Johannes Karistian kylässä, Evian maakunnassa, joka on saari. Hänen vanhempansa olivat maanviljelijöitä ja hurskaita ortodoksikristittyjä. Isä Porfyrioksen maallikkonimi oli Evangelos ja hänellä oli neljä sisarusta. Vanhus Porfyrioksen isä toimi myös kyläkirkon kanttorina, mutta joutui köyhyyden pakottamana lähtemään töihin Amerikkaan, Panaman kanavan rakennustyömaalle.

Isä Porfyrios itse sanoo olleensa ujo ja hidasjärkinen lapsi. Jo pienenä Evangelos – kuten häntä tuolloin kutsuttiin – osallistui erilaisiin töihin, kuten kylän muutkin lapset. He kastelivat kasveja ja kaitsivat eläimiä. Paimentaessaan lampaista Evangelos luki hiljalleen, tavu tavulta, kuten hän kuvaa, pyhän Johannes Kojussa-asujan elämäkerran. Tämä teki suuren vaikutuksen, ja hän halusi seurata pyhän Johanneksen esimerkkiä. Näin hänessä heräsi into tulla munkiksi, vaikka hän ei ollut koskaan nähnyt munkkia tai luostaria.

Evangelos kävi koulua vain vuoden tai kaksi. Koulun opettaja oli sairaana suurimman osan ajasta, eivätkä lapset oppineet juuri mitään. Niinpä Evangelos koulun sijaan teki töitä. Oman kertomansa mukaan hän meni seitsemänvuotiaana töihin Halkidan kaupunkiin erääseen sekatavara-kauppaan. Ensimmäisessä kaupassa hän työskenteli pari-kolme vuotta.

Kaupassa työskenteli jo ennestään pari muutakin poikaa. Nämä käyttivät hyväksi Evangeloksen vilpitöntä yksinkertaisuutta ja teettivät hänellä kaikki mahdolliset työt. Kerran kaupan johtaja näki, kuinka Evangelos keräsi lattialle tippuneet kahvinpavut. Tämä muista poikennut huolellisuus teki häneen vaikutuksen, ja hän läksytti toisia työntekijöitä. Evangelos tuli johtajan perheelle läheiseksi, ja hänet kutsuttiin heille kyläänkin.

Kahden tai kolmen vuoden jälkeen Evangelos siirtyi Pireukseen. Siellä hän työskenteli erään sukulaisen omistamassa ruokatavarakaupassa, joka toimi samalla myös tavernana. Pieni ullakko-huone toimi hänen nukkumapaikkanaan.

Kerran kaupassa Evangelos kuuli kahden asiakaan keskustelun, jonka aiheena oli Athosvuori. Itse asiassa he tilasivat viiniä, ja sitten toinen miehistä alkoi muistella, kuinka uskomattoman hyvää viiniä hän oli juonut Athoksella. Kyseinen mies oli mennyt Athoksella tullakseen munkiksi, mutta oli kuitenkin muuttanut mielensä ja palannut maailmaan. Edelleen hän kuvaili munkkien kilvoitusta ja muisteli athoslaista elämää haikeana. Keskustelu herätti Evangeloksen mielenkiinnon, sillä hän ei ollut juurikaan tavannut munkkeja eikä tiennyt Athoksesta mitään.

Kun kyseinen mies tuli seuraavan kerran kauppaan, Evangelos kysyi häneltä Athoksesta, mutta jostain syystä hän pysyi täysin vaii. Seuraavalla kerralla nuorukaisemme yritti uudestaan, ja nyt mies kertoi kaiken mahdollisen. Evangeloksessa syttyi palava into mennä erakoksi Athokselle, mutta samalla hän oli alakuloinen, koska ei ollenkaan tiennyt, kuinka voisi toteuttaa haaveensa.

Kaupan johtaja, Evangeloksen sukulainen, huomasi pojan alakuloisuuden ja kysyi, mistä se joh-

tui. Evangelos ei uskaltanut kertoa totuutta, vaan sanoi äitinsä olevan sairaana. Niinpä hän sai matkarahaa sekä eväitä, ja lähti matkaan. Päästyään laivaan Evangelos kuitenkin muuttui levottomaksi, ja monenlaiset ajatukset esimerkiksi omista vanhemmista täyttivät hänen mielensä. Eräässä satamassa hän sitten jäi kyydistä ja tuli takaisin.

Jonkin ajan päästä hän lähti uudelleen laivalla kohti Pyhää Vuorta – ja jälleen hänen pomonsa luuli hänen menevän perheensä luo. Kävi kuitenkin samalla lailla kuin ensimmäisellä kerralla, ja erinäisten seikkailujen jälkeen Evangelos palasi jälleen.

Kolmas kerta toden sanoi. Kolmannella kerralla Evangelos ei esimerkiksi Tessalonikissa ollenkaan poistunut laivasta, jottei joutuisi kiusaukseen jäädä kyydistä ja palata takaisin. Tessalonikissa laivaan nousi myös athoslaisia munkkeja, joita tuleva vanhuksemme nyt näki ensimmäistä kertaa. Yksi kunnioitettavan näköinen vanhempi munkki – joka olikin rippi-isä – tuli istumaan Evangeloksen viereen.

Heidän välillään käytiin keskustelu. Munkki arvasi pojan suunnitelman, vaikka tämä ei sitä aluksi myöntänyt. Hän lupasi ottaa Evangeloksen mukaansa omalle majalleen Kausokalivian skiitalle. Heidän täytyi kuitenkin tehdä pieni huijaus – he sanoivat munkin olevan Evangeloksen kuolleen äidin veli – sillä lapsia ei päästetty Athokselle.

Athoksen satamassa satamanvalvoja olikin jo käännättämässä Evangelosta takaisin laivaan, mutta tämän huomattessaan vanhus Panteleimon puuttui asiain kulkuun. Lopulta, luvattuaan ottaa asiasta täyden vastuun, hän sai pojan mukaansa.

Kilvoittelu kuuliaisuudessa Pyhällä Vuorella

Isä Panteleimon vei Evangeloksen Kausokalivian skiitalle, pyhän Georgioksen majaan. Vanhus Panteleimon oli siis pappismunkki ja rippi-isä sekä kyseisen majan vanhus. Lisäksi siellä eli pappismunkki Ioannikios, Panteleimonin veli tai velipuoli.

Ensimmäisiä esiin nousseita asioita oli Evangeloksen huono lukutaito. Hänet laitettiin lauantai-iltana lukemaan ensimmäisen kätismän psalmeja ehtoopalveluksessa. Hän aloitti: ”Aaauuuu... tuuu...aaass...see...miiieess.” Niinpä isä Ioannikios pian sanoi, että ”riittää” ja jatkoi itse. Evangelos päätti puolestaan oppia lukemaan kunnolla. Tähän hän käytti psalttaria, jonka oppikin ulkoa, sekä Uutta testamenttia ja kirkkoveisuja.

Unohtumaton kokemus tulevalle vanhus Porfyriokselle oli ensimmäinen kokoöinen jumalanpalvelus skiitan pääkirkossa. Täynnä munkkeja oleva ja lampukoin valaistu kirkko täytti hänen sielunsa kunnioituksella mutta myös pelolla. Isä Ioannikioksen täytyi pitää häntä kädestä, että hän uskalsi mennä suutelemaan ikoneita.

Aluksi Evangelosta vaivasivat ajatukset perheestä, mutta hänen paljastettuaan ajatukset vanhukseen rauha palasi. Hän eli täydellisessä kuuliaisuudessa vanhuksille, erityisesti varsinaiselle hengelliselle isälleen, mainitulle vanhus Panteleimonille. Hän itse sanoo, että he olivat ankaria, mutta hän ei huomannut sitä, koska rakasti heitä. Hän myös sanoo, että juuri täydellisen kuuliaisuuden vuoksi Jumala antoi hänelle armolahjat. Hänen kuuliaisuutensa oli ilon ja rakkauden täyttämää, ei pakonomaista.

Joskus sattui, että toinen isistä käski hänen tehdä jotain ja toinen käski aivan päinvastoin. Yksi käski siirtää kivet yhteen paikkaan ja toinen torui ja käski siirtää ne takaisin. Evangelos ei arvanut, että näin isät kouluttivat häntä tarkoituksella. Vanhustaan Panteleimonia isä Porfyrios kutsuu suureksi pyhäksi.

Evangelos hoiti puutarhaa ja opetteli puukaiverrustöitä. Elämä majalla oli hyvin yksinkertaista. Vanhukset eivät juurikaan sanallisesti opettaneet häntä. Hän teki, mitä käskettiin, ja otti oppia siitä, mitä näki. Hän sai esimerkiksi rukousnauhan ja sen myötä hyvin lyhyet perusohjeet kuinka sitä käytetään. Usein vanhusten poissa ollessa hän rukoili, veisasi ja luki pitkiä aikoja kirkossa yksinään.

Kun aika kului ja Evangelos hieman kasvoi, hän alkoi käydä joissain työtehtävissä skiitan ulkopuolellakin. Hän ei kuitenkaan antanut mielensä hajaantua, vaan opetteli ulkoa Raamattua, psalmeja ja kanoniveisuja. Hän halusi aina olla liikkeessä. Usein hän kävelemisen sijaan juoksi. Hän kantoi raskaita taakkoja, ja jos ruumis laittoi vastaan ja polviin sattui, hän lastasi vielä vähän lisää. Hän piti myös huolta heidän majastaan. Majan ulkopuolella ollessaan hänellä ei ollut vanhukseltaan lupaa käydä mitään enempiä keskusteluja kenenkään kanssa.

Omasta halustaan hän kulki avojaloin lumisilla ja kallioisilla poluilla. Itse hän sanoo olleensa kuin metsässä asuva villi vuohi. Jos hän alkoi mennä äärimmäisyyksiin, hänen vanhuksensa huomautti asiasta, kun hän tapansa mukaan kertoi tälle kaikki ajatuksensa.

Kerran hänet valtasi uteliaisuus ja hän tarttui kirjaan, johon hänellä ei ollut siunausta koskea. Niin hävisi kaikki into rukoukseen ja syvä masennus valtasi hänet. Hän halusi tunnustaa asian, muttei kuitenkaan saanut sitä tehdyksi. Synkät ajatukset valtasivat hänet yöllä. Lopulta aamupalveluksen jälkeen hän tunnusti asian vanhukselleen ja ilo palasi.

Vihkiminen munkiksi

Kun Evangelos täytti neljätoista, hänestä tehtiin munkki. Hänen vanhuksensa kutsui hänet luokseen ja antoi hänelle oman kuluneen, hien ja liian tahraaman viittansa. Kuten isä Porfyrios kertoo, hän masentui viideksi minuutiksi, sillä hän oli odottanut saavansa hienon mustan viitan kuten muillakin näkemillään nuorilla munkeilla oli. Kestettyään tämänkin nöyryytyksen Jumala jälleen myös osoitti hänelle armoaan.

Kahden vuoden päästä, kun hän siis oli kuudentoista, munkki Niketas vihittiin suureen skeemaan. Tämä tapahtui skiitan pääkirkossa kaikkien skiitan isien läsnä ollessa. Niketas liikuttui kyyneliin. Merkittävä käänne munkki Niketaksen elämässä tapahtui, kun hän sai osakseen poikkeukselliset armolahjat. Kerran varhain aamulla hän odotti palveluksen alkamista ja rukoili skiitan pääkirkon eteisessä, näkymättömissä jossain nurkassa. Paikalle saapui myös venäläinen munkki Demas, yli yhdeksänkymmentävuotias askeetti ja entinen upseeri. Vanhus Demas luuli olevansa yksin ja alkoi tehdä maahankumarruksia ja rukoilla. Luomaton valo loisti hänestä ja jumalallinen armo levisi hänestä myös munkki Niketakseen ja täytti hänet. Nuoresta iästään huolimatta hän oli hengellisesti kypsä ja sielultaan puhdas sen vastaanottamiseen. Matkallaan majalle, osallistuttuaan sitä ennen pyhään ehtoolliseen Liturgiassa, isä Niketas juoksi metsän läpi jumalallisen innostuksen – tai kuten hän itse sanoo ”hulluuden” – vallassa. Hän kohotti kätensä niin, että hänen ruumiinsa muodosti ristin kuvan ja hän huusi kovalla äänellä: “Kunnia olkoon Sinulle, Jumala! Kunnia olkoon Sinulle, Jumala! Kunnia olkoon Sinulle, Jumala!”

Tätä Pyhän Hengen vierailua seurasi perusteellinen muutos isä Porfyrioksen sielun ja ruumiin toiminnassa. Hän sai hengellisen näkökyvyn: hän näki ihmisen sielun ja sen hengellisen tilan ja siihen vaikuttavat asiat. Lisäksi hänen aistinsa ja muistinsa voimistuivat käsittämättömiin mittoihin. Jumala ikään kuin puhdisti hänet ja palautti tilaan, jossa ihminen oli ennen syntiinlankeemusta. Aadamin tavoin hän tunsi eläimet, tunsi ne kaikki pelkän äänen perusteella, ja kukat tuoksun perusteella. Hän kysyi kiviltä, ja ne kertoivat Kausokalivian historian salaisuudet.

Samana päivänä iltana Niketaksen odottaessa majansa vanhuksia palaaviksi, hän yhtäkkiä näki heidät, vaikka he olivat vielä kaukana. Hän juoksi heitä vastaan, ja vanhus Panteleimon ihmetteli, kuinka hän tiesi heidän olevan tulossa. Kun hän kertoi kokemuksistaan, vanhus kehotti häntä olemaan kiinnittämättä asiaan huomiota ja olemaan kertomatta siitä kenellekään. Isä Porfyrioksen mukaan hänen elämänsä muuttui täydellisesti. Tuosta lähtien hän eli äärettömyydessä, ilossa ja ylistyksessä.

Kerran hän näki – tai ensisijaisesti kuuli – satakielen laulavan eräässä syrjäisessä paikassa, jossa se yksinäisyydessä ylisti Luojaansa. Niketaksen täytti halu matkia satakieltä ja mennä yksinäisyyteen erakoksi ylistämään Jumalaa. Kun hän ilmaisi asian vanhukselleen, tämä sanoi hymyillen: ”Eksytystä”. Vanhus käski Niketasta hävittämään tuon ajatuksen, koska se muuten tuhoaisi hänen rukouksensa. Tunnustamisen jälkeen ajatus hävisi.

Sairastuminen

Seuraava käänteentekevä vaihe Niketaksen elämässä oli vakava sairastuminen, joka pakotti hänet pois Pyhäältä Vuorelta. Kerran sateen jälkeen isä Ioannikios käski Niketaksen ulos keräämään etanoita, vaikka vanhus Panteleimon oli aiemmin juuri kieltänyt häntä lähtemästä. Uuden käskyn saatuaan Niketas kuuliaisesti totteli ja lähti.

Hän keräsi etanoita kolme tuntia ja sai reppunsa täyteen. Oli tullut ilta, ja ilma oli kylmä ja tuuli jäätävä. Niketas oli hiestä märkä ja lisäksi repusta valui etanoiden limaa, joka jäädytti koko hänen selkensä. Sitten hänen kulkiessaan irtokivien peittämää rinnettä kivet lähtivät vyörymään, ja hän oli vaarassa kuolla. Huudettuaan Jumalansynnyttäjää avuksi hän kuitenkin ihmeellisesti pelastui. Eikä siinä kaikki. Kun hän vaivoin oli ruhjottuna selviytynyt kivikosta, hän kohtasi käärmeen, mutta pelastui siitäkin. Lopulta hän saapui paniikinomaisessa tilassa majalle, ja menetti tajuntansa. Toinnuttuaan hän kertoi isille, mitä oli tapahtunut. Vanhus Panteleimon rankaisi isä Ioannikiosta ankarasti, ja tämä puolestaan oli hyvin järkyttynyt tapauksesta.

Kylmettymisen johdosta Niketas sai keuhkopussintulehduksen, minkä seurauksena hänen keuhkoihinsa kerääntyi nestettä. Hän menetti voimansa ja ruokahalunsa. Kun hän välillä hieman toipui, isä Ioannikios tuli hänen luokseen, halasi häntä ja sanoi: ”Anna anteeksi, lapseni.”

Lopulta kävi selväksi, että jollei häntä lähetetä maailmaan saamaan lääkkeitä ja vahvempaa ruokaa, hän kuolisi. Niinpä isä Ioannikios vei hänet soutuveneellä Dafniin. Niketaksella oli munuaisissaan hirveät kivut. Niin he erosivat kyynelissä.

Paluu maailmaan

Sairas isä Niketas joutui matkustamaan veneellä tai pienellä laivalla loputtoman pitkään, ja näki

moniin vuosiin ensimmäistä kertaa naisia ja lapsia. Lopulta hän saapui kotikyläänsä ja kotiovelleen, jonka aukaisi hänen isänsä. Hän tunnisti tämän heti, mutta Leonidas Bairaktaris ei tunnistanut pitkähiuksista ja pitkäpartaista munkkia. Kun Niketas lopulta paljasti olevansa perheen vuosia sitten kadonnut poika, ilo ja kyyneleet sekoittuivat toisiinsa. Hänen äitinsä suhtautui kuitenkin toisin: hän koki suurena loukkauksena sen, että hänen pojastaan oli tullut munkki, eikä antanut anteeksi. Niketaksesta, tuosta pitkähiuksista kummajaisesta, tuli nopeasti koko kylän pääpuheenaihe. Hänen äitinsä ei tätä kestänyt, vaan pakotti poikansa lähtemään kotoa. Niin Niketas asui vähän aikaa tätinsä luona.

Lopulta Niketas meni isänsä avulla muutaman tunnin kävelymatkan päässä olleeseen pyhän Haralamboksen luostariin. Igumeni otti hänet lämpimästi vastaan. Myös paikallinen piispa oli innoissaan kuultuaan athoslaisesta munkista omalla alueellaan. Niketas sai luostarissa erityisruokavalion ja lopulta kuntoutui. Sitten hän palasi Athokselle, mutta joutui puolentoista tai kahden viikon kuluttua jälleen palaamaan, koska hänen tilansa huononi uudelleen. Näin kävi kaikkiaan kolme kertaa, ja lopulta hän jätti lopullisesti hyvästit Athokselle. Hänen vanhuksensa ymmärsivät, että heidän täytyy lähettää nuori kuuliaisuusveljensä pois Pyhäältä Vuorelta.

Joskus tuohon aikaan sattui myös mielenkiintoinen tapaus koskien isä Porfyrioksen äitiä. Eräs Athoksen vanhus nimittäin kirjoitti tälle hyvin suorasukaisen kirjeen, jossa hän muun muassa sanoi, että jopa villipedot rakastavat pentujaan. Porfyrioksen äiti oli ensin täysin nujerretty, mutta sitten muutti asennettaan ja oli hyvin ylpeä pojastaan. Elämänsä lopulla hän sanoi, että kunpa hänen kaikista lapsistaan olisi tullut munkkeja.

Papiksi ja rippi-isäksi

Niin munkki Niketas asettui mainittuun pyhän Haralamboksen luostariin. Hän jatkoi kilvoitteluaan entiseen malliin ja auttoi monissa luostarin töissä. Myös paikallinen piispa kiinnostui hänestä ja vieraili usein luostarissa. Kerran hän tuli Siinain arkkipiispa Porfyrioksen kanssa. Tämä vakuuttui siinä määrin nuoren munkin hengellisestä kypsyydestä ja armolahjoista, että Niketas vihittiin diakoniksi ja seuraavana päivänä papiksi. Tällöin hän sai nimen Porfyrios, ja hänet liitettiin Siinain luostarin veljestöön. Hän oli vain kaksikymmentävuotias.

Kahden vuoden päästä paikallinen piispa siunasi hänet toimimaan rippi-isänä. Hän kuunteli usein synnintunnustuksia tuntikausia ilman taukoa. Joskus hän otti vastaan ihmisiä 48 tuntia syömättä välillä mitään. Isä Porfyrios kertoo olleensa aluksi kokemattomuutensa vuoksi liian ankara, mutta pian hän muutti taktiikkaansa, ja otti kannustavamman asenteen.

Myöhemmin isä Porfyrios lähetettiin papiksi erääseen kylään samalla Evian saarella. Siellä Jumala hänen kauttaan muun muassa palautti vedenpyhityksen avulla puhekyvyn kahdelle mykäksi tulleelle lapselle. Sitten hän vietti kolme vuotta Vatheian alueella olevassa pyhän Nikolaoksen luostarissa, jonne hän meni etsimään rauhaa ja yksinäisyyttä.

Sairaalapappina Ateenassa

Kun Toinen maailmansota laajeni koskemaan myös Kreikkaa, isä Porfyrios meni Ateenaan. Hänessä oli syttynyt – itse asiassa jo Pyhällä Vuorella – halu työskennellä sairaalassa, halu olla lähellä kärsiviä ihmisiä ja auttaa heitä. Lopulta hän löysikin paikan, ja hänet asetettiin papiksi Py-

hän Gerasimoksen kirkkoon erääseen ateenalaiseen sairaalaan, aivan kaupungin keskustassa.

Sairaalan johtaja kiinnitti isä Porfyrioksen kyseiseen tehtävään jollain tavoin ohi paikallisen piispan eli Ateenan arkkipiispan. Piispan lähin avustaja oli luvannut paikan jo erälle oppineelle arkkimandriitalle, ja saatuaan tietään isä Porfyrioksesta kutsui hänet paikalle ja haukkui hänet. Sitten sairaalan johtaja vei isä Porfyrioksen arkkipiispan luo, asia sovittiin, ja arkkipiispa vahvisti isä Porfyrioksen nimityksen.

Isä Porfyrios toimitti liturgioita, otti vastaan synnintunnustuksia ja kävi sairaiden luona. Sairaalassa hän pysyi jokseenkin tuntemattomana. Hän oli näkymätön ja köyhä – maallisessa mielessä merkityksetön henkilö. Rippi-isänä hän kuitenkin alkoi kerätä mainetta. Isä Porfyrios kävi myös läheisessä musiikkikoulussa, koska halusi osata lausua rukoukset oikealla nuotilla, sillä kirkon kuoro oli korkeatasoinen. Siellä hän myös opetteli soittamaan pianoa.

Heti sairaalapapin toimeen ryhtyttyään isä Porfyrios kohtasi suuren koettelemuksen. Kun hän toimitti liturgiaa ensimmäisenä sunnuntaina, alkoi kirkon ulkopuolelta kuulua rakkauslauluja kovalla äänellä. Levottoman liturgian jälkeen isä Porfyrios meni kadun toiselle puolelle, jossa oli levysoitinkauppa. Hän yritti sopia omistajan kanssa, että tämä pitäisi soittimen kiinni edes liturgian aikana. Omistaja ei suostunut.

Isä Porfyrios mietti jo vakavasti siirtymistä toiseen paikkaan ja meni masentuneena kotiinsa. Hän paastosi täydellisesti kolme päivää ja pyysi Jumalalta valaistusta tilanteeseen. Erään kirkkoon tulleen lapsen ja tarkemmin sanottuna tämän fysiikan kirjan kautta hän sai vastauksen: hänen täytyi voittaa ulkoa tuleva melu rukoukseen keskittymällä – ja näin tapahtui, eikä hän enää kuullut tuota melua.

Isä Porfyrioksella oli intoa oppia aina kaikkea uutta. Hän osti kirjoja fysiologiasta ja anatomiasta ja kävi luennoilla opiskelemissa muun muassa lääketiedettä, siipikarjanhoitoa ja mehiläistenhoitoa.

Hän eli syrjäisessä paikassa Turkovunian kukkuloilla vaatimattomassa rakennuksessa yhdessä vanhempiansa sekä siskonsa ja tämän lapsen kanssa. He kutoivat ja myivät vaatteita ja laittoivat rahaa säästöön tarkoituksenaan perustaa luostari. He tekivät myös suitsutuspiikkaa isä Porfyrioksen omalla reseptillä.

Kerran isä Porfyrios katkaisi jalkansa. Sairaalassa se kipsattiin väärään asentoon, minkä vanhus huomasi omalla Jumalan armon uudistamalla katseellaan. Kun hänen pitkälistien pyyntöjen jälkeen asia vihdoinkin tarkastettiin, huomattiin, että jalka oli jo luutunut väärään asentoon. Ylimielinen lääkäri katkaisi vitsiensä lomassa jalan uudelleen isä Porfyrioksen purren huultaan epäinhimillisestä kivusta. Sitten jalka kipsattiin uudelleen, ja aikanaan se lopulta parani. Asialla oli erikoinen loppukaneetti liittyen kävelykeppiin.

Kun isä Porfyrios jälleen pystyi kävelemään, hän tarvitsi välttämättä kävelykepin. Hänen siskonsa oli juuri lähdössä sitä ostamaan, kun kirkkoon tuli nainen kävelykepin kanssa. Hän oli nähnyt unessa pyhän Gerasimoksen, joka oli käskenyt häntä tuomaan kävelykepin, jonka oli ostanut Jerusalemissa. Nainen ei ollut aiemmin kuullutkaan sen paremmin pyhästä Gerasimoksesta kuin vanhus Porfyrioksesta. Kepistä, jota vanhus kutsui pyhän Gerasimoksen kävelykepikeksi, tuli hänelle hyvin rakas. Se oli myös ihmeitätekevä. Kun vanhus taputti sillä sairastavan kipeää paikkaa, se tuli paremmaksi.

Kerran teofaniajuhlanä isä Porfyrios kulki talosta taloon ristin ja pyhitetyn veden kanssa. Jossain vaiheessa hän saapui eräälle rautaportille, avasi sen, meni sisään ja koputti ovelle. Nainen avasi oven ja vanhus alkoi tavan mukaan laulaa juhlan troparia ”Jordanissa kastettaessa Sinua, oi Herra – – .” Nainen kuitenkin pysäytti hänet tönkeästi samalla kun käytävällä olevista ovista ilmestyi esiin tyttöjä. Isä Porfyrios ymmärsi olevansa, kuten itse sanoi, huonomaineisessa talossa. Nainen käski vanhusta poistumaan, sillä hänen mukaansa tyttöjen ei ollut oikein suudella ristiä, tosin hän itse saattoi omasta mielestään sen tehdä. Isä Porfyrios otti tiukan asenteen, ja sanoi: ”Pelkäänpä, etten voi lähteä. Olen pappi ja olen tullut siunaamaan talon.” Naisen toistamaan väitteeseen hän vastasi, että jos Jumala häneltä kysyisi, hänen mielestään asia olisi juuri päinvastoin – tytöt voisivat suudella ristiä, mutta nainen ei. Kaikki tytöt suutelivat ristiä, ja isä Porfyrios tunsu erityistä iloa siitä, että Jumala oli järjestänyt hänet sinne. Hän puhui heille lyhyesti Jumalan rakkaudesta ja elämän tarkoituksesta. Tytöt olivat hämmentyneitä, mutta – kuten vanhus kertoo – jotakin tarttui heidän pieniin, hädässä oleviin sieluihinsa. Lähtiessään isä Porfyrios sanoi, että hän oli iloinen, että Jumala oli sallinut hänelle kunnian tulla kyseiseen paikkaan siunaamaan heidät.

Asettuminen Kallisiaan

Sairaalassa toimimisen lisäksi isä Porfyrioksella oli toinenkin haave: perustaa luostari. Vuonna 1955 hän löysikin Kallisiasta, Ateenan ulkopuolelta, sopivan paikan, pikkuruisen pyhän Nikolaoksen luostarin. Tyhjiällä ollut paikka kuului erään suuremman luostarin alaisuuteen.

Kun vanhus meni sinne ensimmäisen kerran, yö yllätti hänet, eikä hän päässyt enää takaisin Ateenaan. Hän kävi nukkumaan kirkossa, mutta kuuli jostain kevyttä koputusta. Se tuli yläpuolella roikkuvasta pyhän Nikolaoksen ikonista. Isä Porfyrios ymmärsi sen merkiksi, että pyhä halusi hänet sinne asumaan. Niinpä hän muutti sinne läheisineen. Paikka oli hyvin syrjäinen ja kauniin kasvillisuuden täyttämä. Isä Porfyrios olisi halunnut perustaa luostarin sinne, mutta – kuten hän itse sanoo – Jumala ei sitä sallinut. He kuitenkin elivät siellä yli kaksikymmentä vuotta.

Isä Porfyrios hoiti innokkaasti puutarhaa ja istutti neljäsataa puuta. Edelleen hän toimitti myös sairaalapapin virkaa. Hänellä oli lisäksi toisaalla pieni maapala ja kanafarmi – noin tuhat kanaa. Näin hän halusi kerätä rahaa luostarin perustamista varten.

Kallisiassa hän toimitti palveluksia silloin, kun häntä ei tarvittu sairaalan kirkossa. Kallisiaan alkoi tulla myös muita ihmisiä palveluksiin sekä synnintunnustukselle, vaikka matka sinne oli melko vaikeakulkuinen.

Kerran nuori aviopari lapsineen tuli paikalle, ja perheen nuori äiti kertoi kovista kivuistaan. Isä Porfyrios näki heti mistä oli kysymys ja kuvaili naisen tilan ja tuntemukset tälle. Sitten hän piti kättään naisen kaulalla, jossa kipu oli, rukoili ja paransi hänet. Nainen oli niin iloissaan, että järjesti suorastaan mellakan.

Kerran vanhuksen rukoillessa yöllä kirkossa siskonsa kanssa luomaton valo täytti koko kirkon. Myös heidän äitinsä näki ikkunasta tapauksen, ja kertoi siitä heille kyynelsilmin heidän palatuaan.

Vuonna 1970 palveltuaan 33 vuotta pappina sairaalan kirkossa isä Porfyrios sai pienen eläkkeen. Tämän jälkeen hän otti vastaan hengellisiä lapsiaan Kallisiassa, äsken mainitussa pienessä luostarissa.

Kristuksen kirkastumisen luostarin perustaminen Milesiin

Ajatus nunnaluostarin perustamisesta ei ollut hävinnyt vanhuksen mielestä. Hän halusi luoda paikan, joka olisi hengellinen työpaja, jossa sielut pyhittyisivät ja jossa Jumala ylistettäisiin jatkuvasti; paikan, jonne surujen ja ahdistusten vaivaamat ihmiset voisivat hakeutua turvaan ja löytää lohdutuksen, voimaa ja parannuksen. Kärsivällisesti isä Porfyrios läheisineen oli tehnyt työtä ja kerännyt rahaa hanketta varten.

Hän kiersi itse katsastamassa paikkoja ja rukoili Jumalaa johdattamaan häntä. Lopulta, lukuisten paikkojen katsastuksen jälkeen, oikea paikka löytyi Malakasan Milesistä, Attikan alueelta, läheltä Oroposta. Vanhus kävi siellä usean kuukauden ajan, jotta näki, kuinka aurinko paistoi kuhunkin vuodenaikaan ja vuorokaudenaikaan, oliko ilmasto kostea ja oliko se tuulen suhteen suojainen. Lopulta hän varmistui, että kaikki oli niin kuin piti ja osti paikan. Hän muutti sinne vuonna 1979 ja asui ensin yli vuoden asuntovaunussa. Luostarin rakennustyöt alkoivat vuonna 1980.

Tärkeä kysymys paikan suhteen oli vesi. Armon terästämillä silmillään isä Porfyrios näki, että siellä oli vettä – ja hyvää vettä – mutta se oli kovin syvällä. Lähteestä vesijohdon avulla saatu vesi ei riittänyt kasteluun. Niinpä alkuaikoina he joutuivat ostamaan vettä, mikä tuli melko kalliiksi. Oli siis ilmeistä, että täytyisi porata kaivo. Mutta mistä rahat ja sopiva ihminen? Jumala järjesti senkin...

Kerran hänen luokseen tuli mies kysymään jotain neuvoa. Vanhus paljasti tälle joitain keskeisiä asioita tämän elämästä, asioita, joita ei tiennyt kukaan muu kuin hänen vaimonsa. Innoissaan mies kysyi, mitä hän voisi tuoda vanhukselle. Tämä vastasi: ”Et mitään.” Sitten mies kysyi, oliko luostarissa vettä, siis kaivoa. Vanhuksen vastattua kieltävästi mies kertoi omistavansa porausvälineet, ja he sopivat hänen tulevan poraamaan kaivon. Mies lupasi tehdä kaiken ilman maksua.

Vesi oli kuitenkin erittäin syvällä, kallio tuli vastaan, ja mies halusi jo useaan kertaan luopua yrityksestä. Isä Porfyrios kuitenkin näki, missä vesi oli ja jopa maistoi vettä hengessään, eikä hän antanut miehen lopettaa. Lopulta vesi löytyi kaikkien suureksi riemuksi.

Vuonna 1984 vanhus muutti asumaan erääseen luostarin rakenteilla olevaan siipeen. Vaikka hän oli jo vakavasti sairas ja sokea, hän työskenteli herkeämättä tuon Kristuksen kirkastumiselle pyhitettävän luostarin rakentamiseksi. Kun luostarin kirkon peruskivi muurattiin vuonna 1990, oli vanhus jo vuoteenomana. Vaikka hän oli ollut monta vuotta sokeana, hän näki kirkon hengen silmillään. Rakennustyöt sujuivat ilman keskeytyksiä hänen rukoustensa avulla. Kirkon rakentaminen oli aivan viimeisillään, kun vanhus seuraavan vuoden lopulla lähti tästä elämästä.

Sairaudet

Muutama sana isä Porfyrioksen ruumiillisista koettelemuksista. Sairauden lisäksi, joka pakotti hänet jättämään Athosvuoren, hänelle oli ongelmia munuaisten kanssa jo palvellessaan sairaalassa. Koska leikkaus suoritettiin hyvin myöhäisessä vaiheessa, hän vaipui koomaan ja oli kuolla. Poliklinikan johtajan pyynnöstä hän itse oli viivytännyt leikkausta pystyäkseen toimittamaan Suuren viikon jumalanpalvelukset.

Hän kärsi myös tyrästä, joka paheni hänen kantaessaan raskaita taakkoja. Vuonna 1978 hänellä oli sydänkohtaus. Myöhemmin hänelle tehtiin silmäleikkaus, ja siinä tapahtuneen virheen takia

hän menetti vasemmasta silmästä näkönsä, ja myöhemmin hänestä tuli täysin sokea. Lisäksi operaation aikana lääkäri antoi ilman Porfyrioksen lupaa hänelle kortisonia. Vanhus oli yliherkkä kortisonille, ja se aiheutti hänelle jatkuvan vatsaverenvuodon, jota kesti kolme kuukautta. Tuoloin hän eli pienillä määrillä maitoa ja vettä. Hänelle tehtiin kaksitoista verensiirtoa. Koettelemusten jälkeen hän heikkeni suuresti, mutta voimiensa rajoissa hän edelleen toimi hengellisenä isänä ja otti vastaan synnintunnustuksia. Voimien heiketessä hän vähensi neuvojen määrää, mutta enensi rukousta.

Lähtö tästä elämästä

Hengellisesti isä Porfyrios ei ollut koskaan jättänyt pyhää Athosvuorta. Se ja erityisesti Kausokativian skiitta oli hänen suurin mielenkiinnon kohteensa. Hän oli hankkinut hallintaansa Pyhän Georgioksen majan, jossa oli aloittanut munkkielämänsä. Hän asetti sinne aina joitakin hengellisiä lapsiaan asumaan.

Kahden viimeisen elinvuotensa aikana vanhus jatkuvasti puhui kuolemastaan ja valmistautumisesta kohtaamaan Kristuksen tuomioistuimen. Tietäessään kuoleman lähestyvän keväällä 1991 isä Porfyrios kävi synnintunnustuksella rippi-isänsä luona Ateenassa ja meni sitten helluntain aattona Athokselle Pyhän Georgioksen majaan. Hänen omien ohjeidensa mukaan hänelle kaivettiin hauta valmiiksi, ja hän saneli jäähyväiskirjeen hengellisille lapsilleen.

Ilmeisesti kaksi kertaa hänen hengelliset lapsensa kuitenkin suorastaan pakottivat hänet palamaan Milesin luostariin, jossa hän kuitenkin viipyi mahdollisimman vähän aikaa ja riensi sitten kuolemaan Athokselle. Joulukuun toisena päivänä 1991 varhain aamulla hengellisen valmistautumisen jälkeen isä Porfyrios kuoli hiljaisuudessa oman toiveensa mukaan. Viimeisinä sanoinaan hän toisteli Kristuksen pyyntöä: ”jotta he olisivat yhtä” (Joh.17:22) ja aivan lopussa vain sanaa ”tule” Johanneksen ilmestyskirjan rukouksena (Ilm. 22:17,20). Vasta kun hänet oli seuraavana päivänä haudattu, annettiin tieto hänen kuolemastaan julkisuuteen, kuten hän oli itse määrännyt.

Valamon kansanopiston seminaari ”Isä Porfyrios, aikamme karismaattinen ohjaajavanhus” 29.09.2006